MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF

Seduta tat-28 ta' Lulju, 2011

Citazzjoni Numru. 668/2010

Michael **SCICLUNA**

vs

SUPRINTENDENT TAS-SAĦĦA PUBBLIKA bħala Awtorita’ dwar il-Liċenzjar u l-istess Awtorita’ dwar Liċenzjar

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Maħluf imressaq fil-5 ta’ Lulju, 2010, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissra, l-attur talab li din il-Qorti (i) issib li l-liċenza approvata mill-imħarrkin in segwitu għat-talba li huwa kien ressaq magħhom (SR/Pharm/3/87) dwar ftuħ ta’ spiżerija fil-post numru sebgħa (7), Triq is-

Santwarju, Ħaż-Żabbar, li kienet diġa ġiet approvata u iffirmata mill-istess imħarrkin, kienet tgħodd għaliex saret kif titlob il-liġi u hija ta' ġid u fl-interessi tal-komunita' li għalihom saret l-istess liġi; u (ii) tordna lill-imħarrkin biex, fi żmien qasir u perentorju, jattwaw l-effetti kollha tal-liċenza billi jikkonsenjawlu l-imsemmija liċenza u jħalluh jiftaħ l-ispiżerija bl-isem ta' "*Mediatrix Plus*" fil-post imsemmi f'numru 7, Triq is-Santwarju, Ħaż-Żabbar. Filwaqt li irriżerva kull azzjoni spettanti lilu, magħduda dik għad-danni, talab ukoll l-ispejjeż;

Rat id-degriet tagħha tad-9 ta' Lulju, 2010, li bih ordnat in-notifika lill-imħarrkin u tat direttivi lill-attur dwar it-tressiq tal-provi min-naħa tiegħu;

Rat it-Tweġiba mressqa mill-imħarrek[1] fis-6 ta' Awissu, 2010, li biha laqa' għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qal li safejn l-ewwel talba tgħid li l-Qorti għandha ssib li t-talba tal-attur kienet valida u jmissha tinħareġ il-liċenza mitluba tmur lil hinn mis-setgħat tal-Qorti li tqis hi jekk kemm-il darba jeżistux il-kriterji mitluba mil-liġi għall-ħruġ tal-istess liċenza, liema funzjoni hija bil-liġi vestita lilu biss bħala awtorita' kompetenti, bħalma hekk ukoll hija diskrezzjoni waħdanija tiegħu mogħtija mil-liġi jekk joħroġx u jassenjax il-liċenza wara li jwettaq l-evalwazzjoni tiegħu. Fil-mertu, laqa' billi ċaħad li d-deċiżjoni li ma joħroġx il-liċenza hija waħda arbitrarja, ladarba d-dokument tal-liċenza nżamm qabel ma kien tqassam, u għalhekk l-attur ma setax igawdi mill-effetti li jkollha persuna li tkun inħarġitilha u tqassmitilha liċenza bħal dik. F'kull każ żied jgħid li d-deċiżjoni tiegħu dwar jekk tinħariġx liċenza lill-attur kienet tiddependi minn dikjarazzjoni tal-istess attur li wara ħareġ li ma kellhiex mis-sewwa. Safejn tali dikjarazzjoni kienet tikkonsisti f'tagħrif dwar il-bogħod tal-ispiżerija minn spiżeriji oħra, dak it-tagħrif tajjeb ried jagħtih l-attur. Żied jgħid li, ukoll kieku huwa kellu jattwa l-effetti tal-liċenza approvata, dejjem kellu s-setgħa skond l-artikolu 72 tal-Att dwar il-Mediċini[2] li jerġa' jirtiraha jekk kemm-il darba kien

[1] Fis-sewwa għandu jingħad li s-Suprintendent kif imħarrek u l-Awtorita' mħarrka huma waħda u l-istess
[2] Kap 458

jirriżultalu li l-bogħod bejn il-post tal-attur u l-eqreb spiżerija ma kienx dak minimu mitlub mil-liġi u għalhekk, fl-aħħar mill-aħħar, kien ser ikun hemm l-istess riżultat. Fl-aħħarnett, qal li d-deċiżjoni tiegħu li ma jikkonsenjax il-liċenza lill-attur ma saritx b'kapriċċ għaliex ittieħdet wara konsultazzjoni wiesgħa ma' kull min kien interessat, u wara li qagħad fuq il-bona fidi tal-attur innifsu li wasslet għall-istħarriġ meħtieġ;

Rat id-degriet tagħha tas-26 ta' Awissu, 2010[3], li bih u fuq talba tal-attur magħmula fir-rikors tiegħu tas-6 ta' Awissu, 2010, ġabet is-smigħ tal-kawża 'l quddiem u ordnat li l-kawża tinstema' b'ħeffa[4];

Semgħet ix-xhieda mressqa mill-partijiet, magħduda dawk bil-mezz tal-affidavit, u rat il-provi dokumentali mressqin minnhom;

Rat il-verbal magħmul mill-imħarrek waqt is-smigħ tas-6 ta' Settembru, 2010[5], li bih iddikjara li r-raġuni waħdanija li għaliha ma tax il-liċenza lill-attur kienet minħabba li ma kienx imħares il-kriterju tal-anqas bogħod permissibbli tal-post tal-attur minn spiżeriji oħra fil-qrib;

Rat id-degriet tagħha tat-12 ta' Ottubru, 2010, li bih tat żmien lill-partijiet, fuq talba tagħhom, biex iressqu s-sottomissjonijiet tagħhom bil-miktub;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-attur fid-9 ta' Novembru, 2010[6];

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-imħarrek fis-7 ta' Diċembru, 2010[7], bi tweġiba għal dik tal-attur;

Rat l-atti kollha tal-kawża u kif ukoll dawk tal-Mandat ta' Inibizzjoni numru 906/10JRM dekretat fit-28 ta' Ġunju, 2010;

---

[3] Paġ,. 19 tal-proċess
[4] Artt. 229(1)(a) u 460(3) tal-Kap 12
[5] Paġ. 88 tal-proċess
[6] Paġġ. 327 sa 347 tal-proċess
[7] Paġġ. 349 sa 355 tal-proċess

Rat id-degriet tagħha tat-12 ta' Ottubru, 2010, li bih ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Rat in-Nota ta' riferenza mressqa mill-attur fit-13 ta' Mejju, 2011[8], u notifikata lill-avukat tal-imħarrkin;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju. L-attur jgħid li l-imħarrkin naqsu li jgħaddulu f'idejh liċenza biex jiftaħ spiżerija bosta snin wara li ressaq talba għall-ħruġ tagħha u wara li kienet diġa' ttieħdet deċiżjoni biex it-talba tiegħu tintlaqa'. Irid li l-Qorti ssib li d-deċiżjoni li kienet ittieħdet biex tingħatalu l-liċenza kienet tajba u li ma hemm l-ebda raġuni għaliex ma titwettaqx. Talab li l-imħarrkin jingħataw żmien biex jikkonsenjawlu l-liċenza mitluba;

Illi l-imħarrkin laqgħu kemm b'eċċezzjonijiet ta' xejra preliminari dwar is-siwi tat-talbiet attriċi kif imfassla u dwar jekk il-Qorti għandhiex is-setgħa li twettaq hi d-diskrezzjoni li l-liġi tagħtiha lill-awtorita' mħarrka biss. Laqgħu wkoll b'eċċezzjonijiet fil-mertu, billi qalu li kien hemm raġuni tajba għaliex il-liċenzja ma ngħatatx lill-attur, li ħtija ta' dan kien it-tagħrif mhux tajjeb li tahom l-attur innifsu, u li d-deċiżjoni kellha tinbidel wara li sarulhom rappreżentazzjonijiet minn partijiet interessati u wara li saru l-aċċertamenti u ttieħdu l-pariri meħtieġa;

Illi l-<u>fatti li joħroġu mill-atti tal-kawża</u> juru li fid-9 ta' Settembru tal-1987[9], l-attur talab li tinħariġlu liċenza biex jiftaħ spiżerija ġdida fil-post numru 7, Triq is-Santwarju, Ħaż-Żabbar. Il-post fih ukoll klinika li fiha jservi tabib. L-attur huwa sid dak il-post, iżda jikri parti minnu bħala klinika medika[10]. F'Diċembru tal-1988, huwa kien ressaq talba oħra għall-liċenza għall-ftuħ ta' spiżerija fl-istess

---

[8] Paġġ. 362 sa 372 tal-proċess
[9] Dok f'paġġ. 308 sa 310 tal-proċess
[10] Xhieda tiegħu 2.9.2010, f'paġ. 70 tal-proċess

post[11], iżda t-talba tal-attur ma kinitx intlaqgħet (bla ma tissemma raġuni) b'ittra tal-21 ta' Frar, 1989[12];

Illi fl-inħawi hemm żewġ spiżeriji oħra bl-isem ta' "*Mayday Pharmacy*" li tinsab fin-numru 28, Triq il-Vittorja, u l-oħra bl-isem ta' "*Felice Pharmacy*", fin-numru 105, Triq is-Santwarju, it-tnejn li huma f'Ħaż-Żabbar;

Illi fi Frar tal-2008[13], l-Awtorita' imħarrka bagħtet tgħarraf li kienet daħlet regolamentazzjoni ġdida b'liġi dwar l-ispiżeriji, u tagħtu xahar żmien biex jgħarrafha jekk kienx għadu interessat aktar għall-ħruġ tal-liċenza li kien talab f'Settembru tal-1987. F'Mejju tal-2008[14], id-Direttur tal-Ispettorat bagħat jitlob lill-attur biex jibgħatlu xi tagħrif skond ma jridu r-Regolamenti fi żmien sittin (60) jum mid-data tal-ittra[15]. Matul ix-xahar ta' Ġunju tal-2008, inħareġ ir-rapport favorevoli mill-Kummissjoni Nazzjonali għall-Persuni b'Diżabilita'[16]. F'Awissu tal-2008, il-perit arkitett imqabbad mill-attur bagħat it-tagħrif tekniku li kien intalab, safejn dan kien inkiseb[17]. F'Settembru tal-2008, tressqet talba ġdida mal-M.E.P.A. dwar bidliet fil-bini u bdil ta' l-użu tal-post[18]. Matul l-istess xahar, l-attur iddikjara mal-Awtorita' mħarrka, għall-finijiet tal-liġi[19], li hu ma kellu l-ebda liċenza oħra biex iżomm spiżerija f'xi belt jew raħal ieħor f'Malta, li ma kien hemm l-ebda tabib, dentist jew tabib veterinarju li kellu xi sehem jew interess fil-post li dwaru ntalbet il-liċenza, u wkoll li jekk kemm-il darba jingħata l-liċenza mitluba, kien lest li jieħu sehem f'kull skema nazzjonali ta' tqassim ta' mediċini li l-Ministru jista', minn żmien għal żmien, iniedi[20];

Illi fis-6 ta' Marzu, 2009[21], id-Direttur tal-Awtorita' mħarrka bagħat jitlob lill-attur biex jistaqsih fiex kien wasal il-proċess tal-ħruġ tal-permess għall-iżvilupp tal-post u tah sa l-aħħar ta' dak ix-xahar biex iwieġeb biex it-talba tiegħu

---

[11] Dok f'paġġ, 298 sa 301 tal-proċess
[12] Dok f'paġ. 296 tal-proċess
[13] Dok f'paġ. 293 tal-proċess
[14] Dok "AG1", f'paġġ. 25 – 6 tal-proċess
[15] A.L. 279/09 (L.S. 458.16)
[16] Dok "MC4", f'paġġ. 47 sa 51 tal-proċess
[17] Dok "MC1", f'paġġ. 37 – 8 tal-proċess
[18] Dok f'paġ. 268 tal-proċess
[19] Regg. 3(2)(3), 5(1)(2) u 8 tal-A.L. 279/07
[20] Dokti. f'paġġ. 272 – 5 tal-proċess
[21] Dok f'paġ. 262 tal-proċess

ġġall-ħruġ tal-liċenza sata' jissokta. F'Mejju tal-2009, id-Direttur tal-Awtorita' mħarrka reġa' bagħat jgħarraf lill-attur li, ladarba kien naqas li jagħti t-tagħrif kollu mitlub fl-ittra tagħha tas-sena ta' qabel, "*we cannot proceed further with your application, which henceforth will be considered as no longer valid*" [22]. L-attur wieġeb erbat ijiem wara u aġġorna l-qagħda[23]. Il-permessi biex isir l-iżvilupp u l-bdil tal-użu tal-post għal spiżerija nħarġu mill-Awtorita' kompetenti f'Settembru tal-2009[24]. Minkejja l-ittra li kienet intbagħtet f'Mejju, saret ukoll spezzjoni fuq il-post minn uffiċjali tal-Awtorita' mħarrka xi xahrejn wara[25] u l-Awtorita' kienet talbet ukoll xi żidiet li kellhom isiru fil-post[26];

Illi fl-24 ta' Novembru tal-2009, l-Awtorita' mħarrka ħarġet ir-*roster* uffiċjali għat-tqassim tal-ispiżeriji f'Malta fil-Ħdud u l-btajjel pubbliċi għas-sena 2010, u f'dan ir-*roster* inkludiet l-ispiżerija tal-attur. L-ewwel darba li kien imissha tiftaħ kellu jkun fix-xahar ta' Frar tal-2010. L-attur kien għażel ukoll u ippropona l-ismijiet ta' żewġ spiżjara li kellhom jattendu fl-ispiżerija tiegħu hekk kif tinfetaħ[27];

Illi sadattant, rappreżentanti taż-żewġ spiżeriji – *Felice Pharmacy* u *Mayday Pharmacy* – kienu ressqu l-oġġezzjoni tagħhom għall-ħruġ tal-liċenza favur l-attur[28]. Jidher li kien hemm rappreżentazzjonijiet ukoll kemm mill-Kamra tal-Ispiżjara u kif ukoll mill-G.R.T.U[29] kontra l-ħruġ tal-imsemmija liċenza[30]. Meta persuna f'isem l-attur għaddiet għand l-Awtorita' biex jiġbor il-liċenza, għarrfuha li kienet qiegħda ssir verifika dwar il-bogħod tal-post tiegħu mill-imsemmija spiżeriji fid-dawl tal-oġġezzjonijiet li kienu tressqu u għarrfuha li kellhom javżawha aktar 'il quddiem bid-deċiżjoni aħħarija dwar il-ħruġ tal-liċenza;

Illi fil-bidu ta' Diċembru, 2009, l-avukati tal-attur kitbu lill-Awtorita' mħarrka biex jilmintaw minn dan[31]. Aktar tard

[22] Dok f'paġ. 252 tal-proċess
[23] Dok f'paġ. 251 tal-proċess
[24] Dok "MC3", f'paġġ. 44 – 6 tal-proċess
[25] Xhieda ta' Audrey Gauċi 2.9.2010, f'paġġ. 56 – 7 tal-proċess
[26] Dok f'paġ. 213 tal-proċess
[27] Dok f'paġġ 198 sa 207 u 210 tal-proċess
[28] Dokti f'paġġ. 119 sa 128 tal-proċess
[29] Dok f'paġ. 152 tal-proċess
[30] Dok f'paġ. 90 tal-proċess
[31] Dok "AG7", f'paġġ, 35 – 6 tal-proċess

matul l-istess xahar, l-avukati tal-attur reġgħu kitbu lid-Direttur tal-Awtorita' mħarrka biex ifiehmuh kif l-attur kien qies il-kejl tat-tlitt mitt metru mill-eqreb spiżerija[32]. Aktar tard dak ix-xahar, ftit jiem qabel il-Milied, reġgħet saret spezzjoni oħra fl-inħawi biex isiru l-verifiki dwar il-bogħod: f'din l-ispezzjoni kien preżenti wkoll id-Direttur tal-Awtorita' mħarrka Mark Ċilia;

Illi f'Marzu tal-2010[33], l-imħarrkin qabbdu avukat biex tagħtihom il-fehma esperta tagħha dwar il-bogħod mitlub. Hija waslet għall-fehma li l-post tal-attur ma kienx iħares il-bogħod mitlub mil-liġi dwar l-ebda waħda miż-żewġ spiżeriji li kienu oġġezzjonaw għall-ħruġ tal-liċenza. L-Awtorita' mħarrka kienet qabbdet ukoll perit arkitett biex jagħmel il-kostatazzjonijiet meħtieġa;

Illi b'ittra tas-6 ta' April, 2010[34], l-imħarrek għarraf lill-attur li ma setax joħroġlu l-liċenza mitluba għaliex, "*after taking expert legal advice in said matter, it was considered that the prerequisite – as per regulation 6(c) of Legal Notice 279 of 2007 (Pharmacy Licence Regulations) – of not less than 300 metres walking distance between the proposed premises at 7, Sanctuary Street, Zabbar, and Mayday pharmacy and Felice pharmacy in Zabbar*". Ġimgħa wara[35], l-avukati tal-attur kitbu lill-imħarrek biex jitolbuh ifissrilhom fuq liema bażi kien wasal għal dik id-deċiżjoni, u dan weġibhom permezz tal-avukat dipartimentali fit-23 ta' April, 2010[36], fejn stednithom jirtiraw kopja tal-konsult legali tal-avukat imqabbad mill-Awtorita' mħarrka;

Illi fit-28 ta' Mejju, 2010[37], l-attur interpella lill-imħarrek u lill-Avukat Ġenerali b'ittra uffiċjali għall-finijiet tal-artikolu 460 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta u talabhom jikkonfermawlu li l-liċenza li kienet approvata sejra tinħariġlu;

[32] Dok "AG5", f'paġġ. 30 – 1 tal-proċess
[33] Dok "AG6", f'paġ. 32 – 4 tal-proċess
[34] Dok "MS1", f'paġ. 5 tal-proċess
[35] Dok f'paġ. 94 tal-proċess
[36] Paġ. 93 tal-proċess
[37] Dok "MS2", f'paġ. 6 tal-proċess

Illi fit-2 ta' Ġunju, 2010, l-attur ressaq talba għall-ħruġ ta' Mandat ta' Inibizzjoni kontra l-imħarrkin biex jitlob li dawn jinżammu milli japprovaw, joħorġu jew jirrilaxxaw kwalunkwe permess jew liċenza għall-ftuħ ta' spiżerija lil terzi bi ħsara għat-talba tiegħu biex jingħata l-liċenza li kien talab fl-1987. It-talba ntlaqgħet b'degriet ta' din il-Qorti tat-28 ta' Ġunju, 2010[38];

Illi fil-5 ta' Lulju, 2010, infetħet din il-kawża;

Illi l-Qorti sejra tgħaddi biex tagħmel il-konsiderazzjonijiet ta' natura legali marbutin mal-każ. Dawn il-konsiderazzjonijiet iridu jsiru fil-parametri dikjarati ta' azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju u jridu jieħdu wkoll qies tat-talbiet attriċi u safejn talbiet bħal dawk jistgħu jintlaqgħu kif magħmula;

Illi l-Qorti tibda biex tosserva li l-mod kif inhuma mfasslin uħud mill-eċċezzjonijiet tal-imħarrkin ma jixraqx lil min ressaqhom u fl-istess waqt iqis lilu nnifsu bħala uffiċjal tal-Qorti. Dan jingħad b'riferenza għall-ewwel żewġ paragrafi u wkoll is-sitt paragrafu tat-Tweġiba Maħlufa (li wkoll ma ħarsitx dak mitlub fil-liġi dwar il-forma ta' att ġudizzjarju bħal dak[39]). Bil-kliem tagħhom, il-Qorti ngħatat x'tifhem li l-imħarrek jista' jqis ruħu 'l fuq mil-liġi jew li waħdu jaf ifissirha, jew li, f'każ li se' joħroġ li l-attur għandu raġun, hemm dejjem il-possibilita' li dak li tordna l-Qorti jista' jħassru l-imħarrek b'daqqa ta' pinna. L-awtorita' pubblika – sewwasew għaliex hija awtorita' li trid tħares l-interess pubbliku – ma jixirqilhiex tpinġi lilha nnifisha bħallikieku ma jmisshiex toqgħod għall-iskrutinju tal-Qrati. Min-naħa l-oħra, din il-Qorti m'għandha l-ebda ħajra li twettaq xogħol l-imħarrkin jew li tindaħlilhom fejn ma jesagħhiex;

Illi tnejn huma t-talbiet tal-attur f'din il-kawża: l-ewwel waħda hi talba biex il-liċenza li kienet inħarġet, u li wara treġġgħet lura, titqies li kienet għadha fis-seħħ u li ma kienx hemm raġuni tajba għaliex kellha titreġġa' lura. It-tieni talba trid li l-imħarrkin jattwaw l-effetti kollha tal-

[38] Paġġ. 28 sa 33 tal-Atti tal-Mandat Nru. 906/10JRM
[39] Art. 158(3)(ċ) tal-Kap 12

liċenza maħruġa, u dan billi lill-attur jikkonsenjawlu l-imsemmija liċenza u jħalluh jiftaħ l-ispiżerija fil-post tiegħu;

Illi **għal dak li jirrigwarda l-ewwel talba attriċi**, l-imħarrkin jeċepixxu li talba bħal din tikkostitwixxi ndħil fis-setgħat tagħhom, għaliex iqisu li bis-saħħa tagħha l-Qorti se' tkun hi li tqis it-talba tal-ħruġ tal-liċenza fuq id-diskrezzjoni li l-liġi tagħti biss lilhom;

Illi l-Qorti jidhrilha li l-imħarrkin ma għarfux jaraw sewwa x'tgħid l-ewwel talba tal-attur. Dik it-talba m'hijiex qiegħda tistieden lill-Qorti biex toħroġ hi l-liċenza mitluba mill-attur, iżda biex issib biss li dik il-liċenza li kienet inħarġet (naturalment, wara li saru l-aċċertamenti xierqa u ntużat id-diskrezzjoni kollha amministrativa li l-imħarrkin bir-raġun huma mistennija li jeżerċitaw b'ħaqq, tul iż-żmien kollu li ħadu biex waslu għall-fehma tagħhom) titqies li kienet għadha tgħodd. Fi kliem ieħor, dak li l-attur jilminta minnu huwa d-deċiżjoni li ttieħdet biex tirtira jew treġġa' lura d-deċiżjoni favorevoli għalih li kienet ittieħdet qabel;

Illi huwa minħabba f'hekk li l-ewwel eċċezzjoni ma tistax tintlaqa' bħala waħda tajba. Din il-Qorti, kif diġa' qalet aktar qabel, tagħraf safejn huma s-setgħat tagħha li tistħarreġ għemil amministrativ u x'inhuma r-rimedji li tista' tagħti jew tordna jekk issib xi nuqqas. F'dan ir-rigward, din il-Qorti tagħmel tagħha l-fehma tal-Qorti tal-Appell Ċivili li, f'sentenza li wkoll kellha x'taqsam ma' ħruġ ta' liċenza ta' spiżerija (każ ta' rilokazzjoni), seħqet li: "f'każ li l-qrati ordinarji jiġu mitluba jistħarrgu għemil amministrattiv, il-kompetenza tagħhom hi limitata biex tordna li tittieħed deċiżjoni jew biex tħassar dik l-istess deċiżjoni, pero` <u>ma jaslu qatt biex huma stess jieħdu d-deċiżjoni minflok l-awtorita` kompetenti</u>. Jekk liġi tvesti diskrezzjoni f'xi awtorita`, hija dik l-awtorita` li trid tuża dik id-diskrezzjoni u tieħu d-deċiżjoni; jekk id-deċiżjoni li tittiehed tiġi mħassra, il-kwistjoni tiġi rimessa mill-ġdid lill-awtorita` biex dik tieħu d-deċiżjoni tagħha kif suppost u fit-terminu tal-kunsiderazzjonijiet kollha rilevanti. Jekk l-awtorita` ma tiħux deċiżjoni, tista' tiġi mġiegħla tagħmel dan, u jista' jiġi indikat lilha li r-raġunijiet għaliex kienet qed tittituba milli tieħu deċiżjoni ma kinux relevanti; pero`,

finalment, hija dik l-awtorita` li trid tieħu d-deċiżjoni mhux il-Qorti. Hekk fil-kawża '***Grech v. Ministru tax-Xogħlijiet et***' deċiża minn din il-Qorti (diversament komposta) fid-29 ta' Jannar 1996 intqal illi: "*... il-Qrati, fil-funzjoni tagħhom ta' judicial review tal-operat tal-Eżekuttiv, għandhom iva d-dritt li jiddeċiedu li att partikolari tal-Eżekuttiv ikun null u bla effett, iżda m'għandhom qatt id-dritt li jissostitwixxu d-diskrezzjoni riżervata lill-Eżekuttiv b'dik tagħhom*." Hekk ukoll fil-każ aktar riċenti '***Borda v. Ellul Micallef***' deċiża minn din il-Qorti fid-29 ta' Mejju, 2009, ġie osservat li, filwaqt li dawn il-qrati jistgħu jissindikaw l-operat ta' kwalsiasi tribunal amministrattiv jew organu ieħor b'poteri ġudizzjarji jew kważi-ġudizzjarji, u li l-awtorita` li hija mogħnija b'diskrezzjoni tista' tiġi ordnata teżerċita dik id-diskrezzjoni f'każ li tkun naqset li tagħmel dan, l-istess awtorita` ma tistax tiġi dettata x'għandha tiddeċiedi jew li twettaqha b'xi mod partikolari"[40];

Illi, madankollu lanqas ma għandu jkun hemm dubju li, fil-każ li l-Qorti għandha quddiemha llum, kien hemm waqt u ħin meta l-imħarrek kien qatagħha li lill-attur joħroġlu l-liċenza li kien talab[41]. Dan joħroġ ċar ukoll minn dokument eżebit li jgħid (b'riferenza għall-post tal-attur) li "*a new pharmacy licence* ***has been issued*** *in Żabbar (Mediatrix Plus Pharmacy, Sanctuary Street, Żabbar)* ***with effect from 1st. December, 2009***"[42]. Minkejja li dak id-dokument kien ġenerat mill-Kamra tal-Ispiżjara, l-imħarrkin ma merewhx[43], iżda żammew biss il-konsenja tal-liċenza lill-attur sakemm stħarrġu huma l-ilmenti li kienu nqalgħu mal-pubblikazzjoni tar-*roster*. Jirriżulta wkoll li ċ-ċertifikat tal-liċenza kien saħansitra tħejja u ngħata numru progressiv – DL 113 – għal żmien sena bejn l-ewwel ta' Diċembru, 2009 u l-wieħed u tletin ta' Diċembru, 2010[44], u kien iġib il-firma tal-imħarrek. Iżda, wara li kien hekk iffirmat minnu, dak iċ-ċertifikat kien ingassat b'kumment miktub fuqu "*not to be issued*" u li wkoll kellu l-inizzjali tal-istess imħarrek[45];

---

[40] App. Ċiv. **11.5.2010** fil-kawża fl-ismijiet ***Reginald Fava pro et noe vs Suprintendent tas-Saħħa Pubblika noe et***
[41] Affidavit ta' Mark Ċilia f'paġ. 321 tal-proċess
[42] Dok f'paġ. 129 tal-proċess
[43] Nota ta' Sottomissjonijiet f'paġ. 349 tal-proċess
[44] Dok f'paġ. 197 tal-proċess
[45] Affidavit tal-imħarrek f'paġ. 323 tal-proċess

Illi l-Qorti ma tistax taqbel mal-imħarrek meta jgħid li liċenza jitqies li tkun tassew inħarġet biss meta l-applikant ikun ingħata f'idejh id-dokument taċ-ċertifikazzjoni nnifisha tal-istess liċenza. Filwaqt li l-proċess li jwassal għad-deċiżjoni jekk liċenza mitluba tingħatax jew le jaf ikun imqassam f'għadd ta' fażijiet li ma jfissrux tabilfors li t-talba sejra tintlaqa', il-Qorti hija tal-fehma li meta mbagħad tkun ittieħdet deċiżjoni li l-liċenza tinħareġ, dak l-istadju jkun għadda f'fażi determinanti li ma tibqax aktar sempliċi ipoteżi. Dan jidher li għarfitu wkoll il-Kamra tal-Ispiżjara, meta lmentat mill-ħruġ tal-liċenza favur l-attur u talbet li dak il-ħruġ jitreġġa' lura. Ma tistax treġġa' lura xi ħaġa li ma tkunx teżisti. Jidher ukoll li l-Awtorita' mħarrka nnifisha qieset li l-ħruġ tal-liċenza kien fatt stabilit, għaliex isem l-ispiżerija tal-attur tqiegħed fir-*roster* tal-ispiżeriji li jiftħu fil-Ħdud u l-btajjel;

Illi, għalhekk, jekk kemm-il darba l-imħarrek – wara li tressqulu l-ilmenti miż-żewġ spiżeriji fil-qrib u wkoll mill-Kamra tal-Ispiżjara – qatagħha li jissospendi l-eżekuzzjoni tad-deċiżjoni tiegħu biex jirrevedi l-ilmenti msemmija, dan kien effettivament qiegħed jikkonferma li l-proċess diskrezzjonarju dwar jekk tintlaqax jew le t-talba għall-ħruġ tal-liċenza kien inqabeż. Huwa sewwasew dan li l-ewwel talba attriċi qiegħda titlob li l-Qorti tistħarreġ;

Illi, kif sewwa jargumenta l-attur fin-Nota ta' Sottomissjonijiet tiegħu[46], l-istat ta' persuna liċenzjata huwa wieħed, u dan b'seħħ minn dak il-ħin li l-awtorita' kompetenti tkun qatgħetha li toħroġha. Fil-fehma tal-Qorti, iċ-ċirkostanza tal-konsenja tal-liċenza lill-persuna li tkun applikat għaliha hija biss il-konferma tal-imsemmija deċiżjoni u mhux il-ġrajja kostitutiva tagħha. Fid-dawl ta' din il-fehma, l-Qorti tqis li, f'xi żmien, l-attur kienet inħarġitlu l-liċenza li kien talab u, f'xi żmien wara, kienet ittieħdet deċiżjoni li l-konsenja lilu taċ-ċertifikat tagħha jinżamm;

[46] Paġ. 331 tal-proċess

Illi għalhekk, kif trid l-ewwel talba attriċi, din il-Qorti trid tara jekk kemm-il darba ntweriex li hemm raġuni tajba għaliex dik il-konsenja ma ssirx jew jekk kienx hemm raġuni tajba biex id-deċiżjoni li ttieħdet meta nħarġet il-liċenza kellhiex titreġġa' lura;

Illi mill-atti jidher sewwa li l-kwestjoni waħdanija li wasslet għall-ftuħ tal-proċeduri tal-kawża tal-lum u tal-Mandat kawtelatorju qabilha hija dik dwar il-bogħod tal-post tal-attur miż-żewġ spiżeriji l-oħrajn li ressqu l-oġġezzjoni għall-ħruġ tal-liċenza favurih. Dan joħroġ ukoll mid-dikjarazzjoni magħmula mill-imħarrek waqt is-smigħ tas-6 ta' Settembru, 2010. Fuq kollox, hemm xhieda li turi li, għajr għal dik il-kwestjoni, l-attur kien wettaq dak kollu li kien intalab jagħmel dwar il-post minn kull awtorita' kompetenti biex setgħet tinħariġlu l-liċenza li kien ilu tant snin jistenna[47];

Illi l-Qorti qiegħda tqis ukoll li d-deċiżjoni amministrativa li hija l-mertu ta' din il-kawża tikkonsisti f'dak li hemm miktub fl-ittra tal-imħarrek mibgħuta lill-attur fis-6 ta' April, 2010 (ukoll jekk din għarrfet lill-attur li t-talba tiegħu għall-ħruġ ta' liċenza ġdida ma kinitx intlaqgħet, meta l-fatti juru li, f'xi żmien qabel, dik it-talba kienet intlaqgħet). Hija dik l-ittra li, għall-ewwel darba, wriet lill-attur li kienet ittieħdet deċiżjoni dwar it-talba tiegħu, u kif ukoll l-ewwel dokument fejn jissemmew ir-raġunijiet li fuqhom kienet ittieħdet dik id-deċiżjoni;

Illi minn kliem espress tal-ittra li l-imħarrek bagħat lill-attur f'April tal-2010, jidher li tnejn kienu r-raġunijiet mogħtija biex juru għaliex il-liċenza minnu mitluba ma kinitx sejra tinħariġlu. L-ewwel raġuni kienet li l-post ma kienx jaqbel ma' dak li jippreskrivi r-Regolament 6 tal-Avviż Legali 279 tal-2007; filwaqt li t-tieni raġuni (b'xi mod ukoll marbuta mal-ewwel waħda) kienet li l-post tal-attur ma jinsabx minn tal-anqas tliet mitt metru 'l bogħod bil-mixi mill-eqreb spiżerija;

[47] Xhieda tal-A.I.Ċ. Mark Camilleri 2.9.2010, f'paġġ. 76 – 9 tal-proċess

Illi l-Qorti tqis li, safejn id-deċiżjoni tal-imħarrek li ma joħroġx il-liċenza lill-attur kienet imsejsa fuq id-dispożizzjonijiet tar-Regolament 6 tal-imsemmi Avviż Legali, dik id-deċiżjoni hija ħażina billi tinbena fuq konsiderazzjonijiet mhux rilevanti li jirreferu għal dispożizzjoni tal-liġi li ma tgħoddx għall-każ. Għalkemm dak ir-Regolament jitkellem, fost ħwejjeġ oħra, dwar bogħod minn spiżerija għal oħra qribha, l-istess Regolament jirreferi għall-każijiet fejn sid ta' spiżerija jitlob li jġorr (liċenza ta') spiżerija **eżistenti** minn post għal ieħor (il-liġi tuża l-kelma "*rilokazzjoni*") u mhux fejn sid ta' post jitlob li tinħareġ **liċenza ġdida** għal spiżerija f'post li qatt qabel ma kien reġistrat jew liċenza bħala spiżerija. It-tifsira ta' "*rilokazzjoni*" fl-imsemmija Regolamenti tgħid li dik il-kelma "*tfisser it-trasferiment tal-fond ta' spiżerija minn post f'lokalita' għal xi post ieħor fl-istess lokalita'*"[48]. Fil-każ tat-talba tal-attur, din kienet talba għal liċenza ta' spiżerija ġdida, u mhux għar-rilokazzjoni ta' waħda li kienet diġa' liċenzjata. Huwa magħruf li nuqqas bħal dan f'azzjoni amministrattiva huwa waħda mir-raġunijiet li l-Qorti tista' tintalab tistħarreġ għamil bħal dak[49];

Illi, madankollu, minbarra dan, lanqas jirriżulta li r-raġuni l-oħra mogħtija – dik li l-post tal-attur m'huwiex bogħod f'minn tal-anqas tliet mitt metru – ma hija tajba. Id-difiża fil-mertu li jressqu l-imħarrkin hi li l-liċenza kienet inħarġet imma kienet imsejsa fuq tagħrif ħażin li tahom l-attur applikant innifsu, u għalhekk ma kellhomx għażla oħra għajr li jżommu l-konsenja taċ-ċertifikat tagħha lill-attur. It-tagħrif ħażin li l-imħarrkin jirreferu għalih hu dwar il-bogħod tal-post tiegħu mill-ispiżeriji fil-qrib. Huma jgħidu li qagħdu fuq l-affidament li l-attur kien ser jagħtihom tagħrif tajjeb;

Illi biex isaħħu dan l-argument, l-imħarrkin jgħidu waslulhom ilmenti dokumentati mill-partijiet interessati li juru li, fil-każ ta' żewġ minn tliet spiżeriji fl-inħawi, il-bogħod minimu ta' tliet mitt metru (300m) stabilit fl-Avviż Legali ma kienx imħares, u għalhekk it-talba għall-ħruġ

[48] Reg. 2 tal-A.L. 279 tal-2007

[49] Maġ. (Għ) AE **29.2.2008** fil-kawża fl-ismijiet ***Piju Attard et vs Kunsill Lokali tal-Munxar, Għawdex***

tal-liċenza ma setgħetx aktar tintlaqa' u li, jekk kienet diġa' ntlaqgħet, kellhom raġuni tajba biex ireġġgħuha lura. Filwaqt li l-attur ma jidhirx li jikkontesta l-fatt li l-liġi tistabilixxi r-regola tal-bogħod minimu ta' tliet mitt metru minn spiżerija għal oħra, jidher ċar li l-kwestjoni bejn il-partijiet hija t-**tifsira u l-applikazzjoni** ta' dik in-norma tal-liġi. Huwa sewwasew minħabba fil-mod kif tqies il-kejl tal-bogħod bejn il-post tal-attur u ż-żewġ spiżeriji tal-inħawi li nissel il-kwestjoni ewlenija bejn il-partijiet. Din hija materja li taqa' għal kollox fil-parametri ta' azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju, għaliex l-attur jgħid li l-kriterji mħaddma biex l-imħarrkin stabilew il-kejl kienu kriterji irraġonevoli u kontra l-ispirtu tal-liġi nfisha;

Illi l-Qorti tifhem li ladarba eżerċizzju bħal dak jimplika diskrezzjoni, dan ifisser li t-twettiq ta' dik id-diskrezzjoni, għall-finijiet ta' stħarriġ ġudizzjarju, tippermetti li l-persuna mogħnija b'dik is-setgħa diskrezzjonali (f'dan il-każ, l-imħarrek) ma tkunx marbuta mal-elementi oġġettivi għall-formazzjoni tal-ħsieb tagħha, li huwa fdat għall-prudenza suġġettiva ta' dik il-persuna u li timplika tabilfors element soġġettiv[50]. Madankollu, dik id-diskrezzjoni trid titwettaq fil-parametri tal-liġi li tawtorizzaha, b'mod raġonevoli, b'ekwita' u ħaqq[51] u mingħajr abbuż ta' dik l-istess diskrezzjoni[52]. Huwa magħruf ukoll li t-twettiq ta' diskrezzjoni bħal dik dettat minn xi sura ta' pressjoni jew theddid minn terza persuna inissel ċirkostanza fejn dik id-diskrezzjoni titqies li twettqet ħażin, għaliex għall-eżerċizzju tal-arbitriju ħieles u raġunat tal-persuna awtorizzata jkun daħal l-element li l-ħsieb li wassal għad-deċiżjoni kien wieħed imġiegħel;

Illi kien għalhekk li, mal-medda taż-żmien, issawru regoli li jħarsu l-imsemmija setgħat diskrezzjonali u kif il-Qrati kellhom iqisu l-istħarriġ tagħhom dwarhom. Ewlenija fost dawn ir-regoli hi li awtorita' li hija mogħnija b'diskrezzjoni tista' tiġi ordnata teżerċitaha f'każ li tkun naqset li tagħmel

---

[50] App. Ċiv. **30.11.1993** fil-kawża fl-ismijiet ***Sammut noe et vs Kontrollur tad-Dwana*** (Kollez. Vol: **LXXVII.ii.376**)
[51] App. Ċiv. **21.4.1961** fil-kawża fl-ismijiet ***Masini noe vs Podesta' noe*** (Kollez. Vol: **XLV.i.110**)
[52] App. Inf. **26.2.2010** fil-kawża fl-ismijiet ***Peter J. Azzopardi et noe vs Awtorita' għas-Servizzi Finanzjarji***

dan, imma ma tistax tiġi dettata x'għandha tiddeċiedi jew li twettaqha b'xi mod partikolari. Biex jiġi assikurat li din id-diskrezzjoni kienet imwettqa, jeħtieġ li lill-Qorti jirriżultalha li dik l-awtorita' tassew qieset il-kwestjoni li kellha quddiemha, u li dan għamlitu mingħajr l-indħil tal-ebda ħaddieħor jew bla ma poġġiet lilha nnifisha f'qagħda fejn ma setgħetx jew irrifjutat li twettaq dik id-diskrezzjoni[53]. Siewi wkoll li jiġi aċċertat li l-awtorita' mistħarrġa m'għamlitx dak li kienet espressament miżmuma milli tagħmel, jew jekk għamlitx xi ħaġa li ma kinitx awtorizzata tagħmel. Fuq kollox, l-awtorita' mistħarrġa trid tkun imxiet *bona fide* u qieset il-konsiderazzjonijiet rilevanti tal-każ. Dawn huma, fil-qosor, il-ġabra tal-kategoriji fid-Dritt Amministrattiv ta' nuqqas ta' eżerċizzju ta' diskrezzjoni u ta' eċċess jew abbuż ta' dak l-eżerċizzju;

Illi marbut sfiq ma' dawn il-prinċipji wieħed isib ukoll it-test tar-raġonevolezza tat-twettiq tad-diskrezzjoni. Dan l-aspett qiegħed jissemma għaliex il-kumpannija attriċi semmiet, fost l-ilmenti tagħha, l-irraġonevolezza tad-deċiżjoni tal-Bank imħarrek. Id-dmir li awtorita' taġixxi raġonevolment mhux l-istess bħad-dmir li taġixxi *bona fide*[54]. Għalhekk, filwaqt li mhux kull eżerċizzju raġonevoli ta' ġudizzju huwa bilfors korrett, lanqas m'huwa bilfors irraġonevoli kull eżerċizzju ta' ġudizzju żbaljat[55]. F'każ bħal dan, ix-xiber li l-Qorti jidher li għandha tuża biex tkejjel bih ikun dak li tqis jekk id-deċiżjoni li minnha jkun hemm ilment kinitx mistennija li tittieħed minn persuni raġonevli;

Illi l-kittieba awtorevoli f'dan il-qasam jgħallmu li r-rwol ewlieni tal-Qrati fid-dritt amministrattiv huwa dak li jiżguraw li ma tonqosx il-legalita' fl-għemil mistħarreġ, iżjed milli dak li jaraw li l-awtorita' pubblika mistħarrġa tkun iddeċidiet sewwa. Hekk ukoll tfissret il-qagħda f'bosta deċiżjonijiet tal-qrati[56];

[53] Ara App. Ċiv. **20.5.1982** fil-kawża fl-ismijiet ***Fenech Adami et vs Cremona pro et noe*** (mhix pubblikata)
[54] Ara, per eżempju, ***R vs Roberts, ex p. Scurr*** (**1924**) 2 K.B. 695
[55] Ara, per eżempju, ***R. vs W*** **(1971)** A.C. 682
[56] Ara l-bosta riferenzi msemmija minn din il-Qorti (JZM) fis-sentenza tad-**9.6.2011** fil-kawża fl-ismijiet ***Mario Debono et vs Tabib Prinċipali tal-Gvern et***

Illi r-Regolament rilevanti li jitkellem dwar it-tqassim u t-tferrix ta' spiżeriji fil-komunita' jgħid li "*(1) L-għadd ta' spiżeriji li tista' tinħarġilhom liċenza fil-konfini ta' xi belt jew raħal m'għandux ikun ta' inqas minn tnejn, u dawk l-ispiżeriji għandhom ikunu jinsabu f'distanza ta' mhux anqas minn tliet mitt metru bil-pass 'il bogħod minn xulxin: Iżda dik id-distanza m'għandhiex tapplika fil-każ ta' spiżeriji li diġa' jkollhom liċenza dak inhar li jidħlu fis-seħħ dawn ir-regolamenti: Iżda wkoll ma tista' tiftaħ ebda spiżerija f'distanza ta' tliet mitt metru bil-pass minn xi spiżerija li tkun tinsab f'xi belt jew raħal fil-viċin.*

(2) F'kull belt jew raħal l-għadd ta' spiżeriji m'għandux jeċċedi l-proporzjon ta' spiżerija għal kull elfejn u ħames mitt abitant.

(3) L-għadd ta' abitanti ta' belt jew raħal għandu jitqies li jkun l-għadd ta' abitanti ta' dik il-belt jew raħal skond ma jiġu pubblikati mil-Uffiċċju Nazzjonali ta' l-Istatistika";

Illi kemm ir-rapporti maħruġin mill-ispiżeriji li ressqu l-ilment għall-ħruġ tal-liċenza favur l-attur, u kif ukoll dak maħruġ mill-avukat esperta mqabbda mill-imħarrkin, juru li, bil-mod tal-kejl imħaddem minnhom, il-bogħod bejn il-post tal-attur miż-żewġ spiżeriji tal-inħawi li diġa' kellhom liċenza ma kienx jaqbeż l-imsemmija tlitt mitt metru, filwaqt li l-kejl magħmul mill-perit imqabbad mill-attur kien jaqbiżhom. Iż-żewġ partijiet kienu qegħdin iħaddmu l-istess dispożizzjonijiet tal-liġi kif fehmuhom huma. Xogħol il-Qorti huwa dak li tgħid kif imissha titfisser il-liġi;

Illi l-attur joqgħod fuq tliet argumenti ewlenin biex juri li għandu raġun dwar il-kwestjoni: l-ewwel argument tiegħu hu li meta ressaq l-ewwel talba biex tinħariġlu l-liċenza (f'Settembru tal-1987) il-liġi[57] kienet tistabilixxi bogħod ta' mitejn metru (200m) u huwa dak il-kejl li jmissu jitqies għall-finijiet tat-talba tiegħu u mhux il-kejl li daħal fis-seħħ f'liġi li bdiet titħaddem mal-għoxrin sena wara li kien

[57] Reg 5 tal-A.L. 31/84 (Regolamenti tal-1984 dwar il-Liċenzi għall-Ispiżeriji)

ressaq dik it-talba. It-tieni argument hu li wkoll kieku kellu jitqies applikabbli għall-każ tiegħu l-bogħod ta’ tlitt mitt metru, dak il-kejl irid jitqies mill-perspettiva ta’ min ikun irid jimxi sal-post tiegħu u mhux billi wieħed jaqta’ linja dritta bi qsim ta’ toroq u pjazez bl-addoċċ jew tisrip minn qalb it-traffiku. It-tielet wieħed hu li r-regolament li jistabilixxi l-bogħod minimu bejn stabiliment tal-kummerċ u ieħor huwa restrizzjoni tad-dritt ta’ stabiliment bħala parti integrali mid-Dritt Komunitarju[58] u li jista’ jkun ristrett biss f’ċirkostanzi partikolari;

Illi l-Qorti ma jidhrilhiex li għandha għalfejn terġa’ ttenni l-argumenti magħmulin mill-attur fin-Nota ta’ Sottomissjonijiet tiegħu, b’mod partikolari dawk mirquma b’riferenza għat-tielet argument tiegħu[59]. Hija ssemmihom u tagħmilhom tagħha. Iżżid tgħid biss li, sa minn qabel ma nfetħet din il-kawża, l-imħarrkin kien diġa’ ngħatalhom ħjiel xieraq u awtorevoli biżżejjed mill-Qrati Maltin u wkoll mill-Ombudsman dwar il-mod kif kellhom iħaddmu u jfissru r-Regolamenti rilevanti, iżda ma jidhirx li laqgħu l-istedina lanqas tul iż-żmien kollu li din il-kawża kienet miexja;

Illi, fil-fehma tal-Qorti, t-tifsira li jmissha tingħata lir-Regolament rilevanti dwar il-bogħod bejn spiżerija u oħra biex tassew jilħaq l-għan li għalih sar – jiġifieri dak li jġib l-ewwel l-interess tal-konsumatur/pubbliku in ġenerali, magħduda dawk il-persuni bi ħtiġijiet speċjali wkoll f’dak li jirrigwarda mobilita’ – għandha tkun dik li tuża x-xiber tal-persuna raġonevoli. Fin-Nota ta’ Sottomissjonijiet tagħhom, l-imħarrkin itennu li din il-Qorti lanqas għandha s-setgħa li “tagħmel evalwazzjoni tal-kriterji fosthom id-distanza. L-intimat jissottometti illi tali evalwazzjoni taspetta lilu għax tifforma parti mid-diskrezzjoni amministrattiva”[60];

Illi l-Qorti terġa’ tgħid li hi ma hi bl-ebda mod imħajra li tieħu f’idejha xi setgħa jew diskrezzjoni li l-liġi tafda f’idejn l-imħarrek. Dak li l-Qorti ma tistax titwaqqaf milli tagħmel

---

[58] Art. 49 TFUE
[59] Paġġ. 335 sa 342 tal-proċess
[60] Paġ. 354 tal-proċess

hu li ma tindaħalx minkejja li tara li l-imħarrek jinqeda bid-diskrezzjoni tiegħu u bis-setgħa tal-evalwazzjonijiet b'mod mhux raġonevoli. Is-sottomissjoni tal-imħarrek f'dan ir-rigward m'hix ta' min joqgħod fuqha u l-Qorti mhijiex sejra tilqagħha. Mingħajr ma toqgħod ittawwal ħafna, tgħid biss li t-tifsira li l-imħarrek jagħti (jew aħjar, qagħad fuqha mill-persuni li qabbad *ex parte*) dwar kif irid isir il-kejl tat-tlitt mitt metru m'hijiex dik li toqgħod għall-ispirtu tal-liġi. Jidher ukoll li fuq dan il-fatt hemm diġa' deċiżjoni studjata u awtorevoli li wkoll ittenni din il-fehma u tindika x'kriterji għandhom jitqiesu biex l-eżerċizzju tal-kejl isir kif imiss u biex l-imħarrek jagħraf jirregola ruħu għal quddiem. F'dak ir-rigward ingħad li "*Il-provvediment tal-liġi għandu jiġi interpretat bħala l-iqsar distanza bil-pass għall-pedestrians li jsegwu r-regolamenti tat-triq, u mhux ta' dawk il-pedestrians li jaħsbu li għandhom id-dritt jgħaddu minn fejn iridu u li sfortunatament hawn ħafna minnhom fit-triq. Hekk, per eżempju, jekk hemm zebra crossing, l-eżerċizzju li jrid isir għandu jieħu dan il-fatt in konsiderazzjoni. Hu evidenti li l-Awtorita' stabbiliet l-iqsar distanza bil-pass ... minn fejn jgħaddu xi pedestrians f'punt partikolari tat-triq, u mhux minn fejn għandhom jgħaddu l-pedestrians sabiex jaslu għall-ispiżerija l-oħra. Fil-fehma tal-Qorti, din hi applikazzjoni żbaljata tal-liġi u tagħti lok għal ħafna kwestjonijiet bla bżonn. Il-post minn fejn għandu jgħaddi l-pedestrian hu l-qofol*"[61];

Illi fil-każ li l-Qorti għandha quddiemha, l-attur ressaq b'xhud il-perit arkitett li huwa kien qabbad biex, fost l-oħrajn, ikejjel il-bogħod bejn il-post tiegħu u l-eqreb żewġ spiżeriji. Ix-xhieda tiegħu u l-kalkoli li ħareġ f'dak l-eżerċizzju jinsabu fl-atti u jgħidu wkoll li, fuq insistenza tad-Direttur tal-Awtorita' mħarrka, saru fil-preżenza tal-istess Direttur ukoll u wera qbil ma' dan[62]. L-imsemmi Direttur, imressaq b'xhud mill-imħarrkin, imkien fl-affidavit tiegħu ma miera dawn il-fatti, li, għalhekk, wieħed jaħseb li kienu magħrufa lill-istess imħarrkin;

---

[61] Maġ. (Għ) AE **14.4.2011** fil-kawża fl-ismijiet ***Joanne Ċini vs Suprintendent tas-Saħħa Pubblika noe et*** (mhix appellata) li tat tifsira tal-kliem "*bil-pass*" li tinsab fir-Regolamenti (Reg. 2 A.L. 279/07)

[62] Xhieda tal-A.I.Ċ. Mark Camilleri 2.9.2010, f'paġġ. 78 sa 83 ta-proċess

Illi fid-dawl ta’ dawn l-aħħar konsiderazzjonijiet, il-Qorti tasal għall-fehma li ma jistax jingħad li t-tagħrif li l-attur issottometta għall-konsiderazzjoni tal-imħarrkin kien, f’xi parti minnu, tagħrif ħażin jew qarrieq. B’hekk, ir-raġuni sostantiva waħdanija li fuqha l-imħarrkin jiġġustifikaw in-nuqqas ta’ ħruġ (konsenja) tal-liċenza mitluba tirriżulta li m’hijiex waħda tajba u lanqas taqbel mal-fatti tal-każ. Ukoll jekk kellu jkun l-attur li jrid jibgħat it-tagħrif tajjeb biex l-imħarrkin iqisu t-talba tiegħu għall-ħruġ tal-liċenza, xorta waħda jidher li l-attur ma bagħat l-ebda tagħrif qarrieq u l-fatt li l-imħarrek (jew terzi interessati) ma qablux mal-kriterju mħaddem biex wasal għall-kejl ma jfissirx li hu kien ta tagħrif skorrett jew qarrieq;

Illi għalhekk, l-ewwel talba tal-attur jistħoqqilha tintlaqa’;

Illi **għal dak li jirrigwarda t-tieni talba attriċi** din trid tintrabat ma’ dak li ngħad fuq it-talba ta’ qabilha. Din it-talba tinbena fuq l-ewwel waħda u hija konsegwenzjali għaliha. Fl-istess waqt, il-Qorti trid toqgħod b’seba’ għajnejn li fil-provvediment li hija sejra tagħti, ma taqbiżx ’il hinn mil-limiti li ssemmew aktar qabel dwar is-setgħat ta’ Qorti ta’ stħarriġ. Mill-bqija, madankollu, ma hemm l-ebda raġuni għaliex din it-talba wkoll m’għandhiex tintlaqa’. Il-Qorti, madankollu, ma jidhrilhiex li għandha timponi żmien perentorju kif mitlub mill-attur, għaliex dan ikun qiegħed jikkostitwixxi ndħil fil-mod kif l-imħarrek irid jaġixxi u wkoll għaliex, b’effett tal-konsiderazzjonijiet li saru aktar qabel fis-sentenza, ma għad fadal xejn aktar x’isir fil-proċess tal-ħruġ tal-liċenza lill-attur iżjed milli jintbagħat id-dokument relativ li l-imħarrek kien diġa’ ffirma b’approvazzjoni u naqas milli jibgħat lill-attur. Mill-bqija, jekk kemm-il darba jirriżulta dewmien mhux mistħoqq ukoll biex jintemm dan l-istadju (minbarra d-dewmien li diġa’ ġarrab l-attur), jibqa’ dejjem riżervat favur l-attur ir-rimedju tad-danni maħsuba mil-liġi u li huwa diġa’ għamel riżerva espressa għalihom meta fetaħ din il-kawża;

Illi fid-dawl ta’ dawn il-konsiderazzjonijiet, il-Qorti m’hijiex sejra tilqa’ l-eċċezzjonijiet li qajmu l-imħarrkin dwar din it-tieni talba;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

Tilqa' l-ewwel talba attriċi billi ssib li ma kien hemm l-ebda raġuni tajba għaliex id-deċiżjoni milħuqa mill-imħarrek biex tinħareġ il-liċenza għal spiżerija fil-post numru sebgħa (7), Triq is-Santwarju, Ħaż-Żabbar, fuq talba tal-attur (SR/Pharm/3/87), kellha titreġġa' lura u li r-raġunijiet miġjuba mill-istess imħarrek fl-ittra tiegħu lill-attur tas-6 ta' April, 2010, ma humiex raġunijiet tajbin fil-liġi biex dik il-liċenza ma tinħariġx;

Tilqa' t-tieni talba attriċi fis-sens u sal-limiti stabiliti minn dik ta' qabilha b'dan li tqis li m'għandu jkun hemm l-ebda dewmien mhux mistħoqq biex id-deċiżjoni diġa' milħuqa mill-imħarrkin dwar il-ħruġ tal-liċenza għal spiżerija mitluba mill-attur titwettaq u tinġab fi tmiemha u hu jkun jista' jiftaħ u jħaddem l-ispiżerija li dwarha ntalbet il-liċenza;

Tiċħad l-eċċezzjonijiet kollha, proċedurali u fil-mertu, tal-imħarrkin għaliex mhux mistħoqqa fil-fatt u fid-dritt; u

Tordna li l-imħarrkin iħallsu l-**ispejjeż kollha tal-kawża.**

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------